

24.08.23

czwartek, 19.00
Wrocław, NFM, Sala Główna

International Lutosławski Youth Orchestra

Rune Bergmann – dyrygent
Mateusz Żurawski – obój
International Lutosławski Youth Orchestra

Program:

Krzysztof Penderecki (1933–2020)

Fanfara Szczecińska [2']

Maurice Ravel (1875–1937)

La Valse [12']

Richard Strauss (1864–1949)

Koncert D-dur na obój i małą orkiestrę AV 144, TrV 292 [25']

I. *Allegro moderato*

II. *Andante*

III. *Vivace – Allegro*

Witold Lutosławski (1913–1994)

Koncert na orkiestrę [30']

I. *Intrada*

II. *Capriccio notturno ed arioso*

III. *Passacaglia toccata e corale*

International Lutosławski Youth Orchestra, fot. Joanna Siwiec

Po wielkim sukcesie ubiegłorocznej, jubileuszowej edycji projektu International Lutosławski Youth Orchestra (ILYO), czyli Międzynarodowej Orkiestry Młodzieżowej im. Lutosławskiego, młodzi muzycy z całej Europy w 2023 roku spotykają się już po raz jedenasty, by podczas trwających przez tydzień warsztatów orkiestrowych w Filharmonii w Szczecinie przygotować dwa koncerty symfoniczne. W tym roku po raz pierwszy jeden z nich będzie miał miejsce w Narodowym Forum Muzyki. Młodych muzyków poprowadzi Norweg Rune Bergmann – dyrektor artystyczny i główny dyrygent orkiestry szczecińskiej filharmonii. W roli solisty wystąpi znakomity oboista – Mateusz Żurawski, muzyk tego samego zespołu, a także wykładowca Akademii Sztuki w Szczecinie.

To niesamowite, że tak dobrze może brzmieć orkiestra młodzieżowa! – pisał po ubiegłorocznym berlińskim debiucie ILYO recenzent dziennika „Tagesspiegel”. Nie była to jedyna tak pochlebna recenzja. Publiczność zgromadzona w wielkiej sali berlińskiego Konzerthausu nagrodziła młodych muzyków długą i bardzo entuzjastyczną owacją, nie obyło się także bez bisu. Podobny sukces orkiestra ILYO odniosła dwa dni później w Szczecinie, gdzie wielki koncert finałowy zakończył się owacją na stojąco. W tym roku do grona nauczycieli młodych muzyków dołączyli m.in. grający na oboju Ralph van Daal, altowiolista Lech Antonio Uszynski, skrzypek Adrian Varela, a także Maciej Młodawski – koncertmistrz wiolonczel NFM Filharmonii Wrocławskiej i członek Lutosławski Quartet. Już samo doświadczenie tutorów każe spodziewać się, że członkowie International Lutosławski Youth Orchestra są znakomicie przygotowani do wspólnych występów.

Koncert otworzy niewielkie dziełko Krzysztofa Pendereckiego. Muzycy w szczególności zaznaczają jego wykonaniem, że mimo międzynarodowego składu ich domem jest Szczecin, a także uczczą jubileusz siedemdziesięciu lat istnienia w tym mieście filharmonii. Utworem tym będzie bowiem *Fanfara szczecińska*, która w 2014 roku zabrzmiała podczas otwarcia, będącego obecnie również siedzibą ILYO, nowego budynku Filharmonii im. Mieczysława Karłowicza. Penderecki skomponował ją wówczas specjalnie na tę okazję i jest ona jedną z aż pięciu napisanych przez niego w ostatnim okresie twórczości fanfar. Następnie młodzi muzycy zaproszą do wysłuchania *La Valse* Maurice'a Ravela. Francuski kompozytor wpadł na pomysł napisania tego utworu w 1906 roku. Pierwotnie miał on nosić tytuł *Wien* i był pomyślany jako hołd dla wiedeńskich walców Johanna Straussa II,

które Ravel darzył szczerym podziwem. Miał nawet powiedzieć kiedyś, że każdy kompozytor marzy o napisaniu dobrego walca, lecz jest to arcytrudne. *La Valse* nie jest jednak balowym walcem w stylu Straussa. Francuski kompozytor sięga po typowe gesty wiedeńskiego mistrza i przekształca je w kalejdoskopową fakturę orkiestrową. Z tego powodu określany bywa przez krytyków „zdekonstruowanym walcem”. Choć pierwotnie napisany dla baletu Sergiusza Diagilewa, walc Ravela stał się szybko samodzielnym utworem symfonicznym, podziwianym za harmonię, genialną orkiestrację i wykorzystanie rytmu.

Muzycy wykonają następnie *Koncert D-dur* na obój i małą orkiestrę Richarda Straussa należący bezsprzecznie do najpiękniejszych napisanych kiedykolwiek koncertów na ten instrument. Z jego powstaniem wiąże się niezwykła i wzruszająca historia. Gdy II wojna światowa w Europie dobiegała już końca, 30 kwietnia 1945 roku amerykańskie oddziały wkroczyły do bawarskiego miasteczka uzdrowskiego Garmisch. Szukały domów na własny użytek, zmuszając mieszkańców do natychmiastowego spakowania się i opuszczenia posesji, by wojska amerykańskie mogły się tam jak najszybciej wprowadzić. Na Zoeppritzstrasse Amerykanie dotarli do domu nr 42, który wydawał im się idealny do urzędnika polowego sztabu. Kiedy do drzwi pięknej willi podszedł jeden z oficerów US Army – Milton Weiss – wyszedł do niego starszy mieszkający tam mężczyzna i niespodziewanie oświadczył: „Jestem Richard Strauss, kompozytor *Rosenkavalier* i *Salomé*”. Osiemdziesięcioletni Strauss został przez Amerykanów rozpoznany i pozwolono mu zostać w domu. Wieść, że w Garmisch mieszka znakomicie znany również po drugiej stronie Atlantyku kompozytor, rozeszła się wśród żołnierzy i wkrótce zaczęli go odwiedzać goście. Jednym z nich był John de Lancie – „w cywilu” oboista Pittsburgh Symphony Orchestra. Udało mu się porozmawiać z kompozytorem po francusku, zagadnął go też wtedy, czy myślał kiedyś o napisaniu utworu na obój. Strauss odpowiedział krótko: „Nie”. Po powrocie do Ameryki de Lancie ku swemu zaskoczeniu dowiedział się, że Niemiec podążył za jego sugestią. Premiera utworu miała miejsce w 1946 roku, dwa lata później Strauss poprawił jeszcze partyturę i rozszerzył kodę ostatniej części. Utwór został nagrany po raz pierwszy w 1948 roku i od tego czasu jest jednym z najbardziej lubianych utworów przez oboistów na całym świecie. Wraz z International Lutosławski Youth Orchestra wykona go Mateusz Żurawski – świetny solista, który ma za sobą koncerty z wieloma zespołami w Polsce, m.in. Śląską Orkiestrą Kameralną, Capellą Gedanensis oraz orkiestrami symfonicznymi Filharmonii Zielonogórskiej czy Filharmonii Sudeckiej.

Drugą część wieczoru wypełni utwór monumentalny, jeden z najważniejszych w dorobku patrona ILYO oraz Narodowego Forum Muzyki – Witolda Lutosławskiego: słynny *Koncert na orkiestrę*. Dzieło zamówił u niego Witold Rowicki, wówczas główny dyrygent odradzającej się po wojnie Orkiestry Filharmonii Warszawskiej. Miało swoją premierę w 1954 roku jeszcze w sali teatru Roma – siedziba Filharmonii, w niedługim czasie przemianowanej na Filharmonię Narodową, nie była jeszcze wtedy odbudowana. Zalicza się ono do późnego, neoklasycznego okresu w twórczości kompozytora. Lutosławski pracował nad nim przez pięć lat, a inspiracją był dla niego słynny *Koncert na orkiestrę* Béli Bartóka. Lutosławski jednak, choć czerpał w ogólnych założeniach z dzieła Bartóka, stworzył utwór indywidualny, zanurzony mocno w polskim folklorze. Od samego początku *Koncert* spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem nie tylko publiczności i krytyki, ale całego świata muzycznego. Stał się jednym z ulubionych utworów wielu sławnych dyrygentów, którzy chętnie włączali go do swojego repertuaru. Wśród nich są Antoni Wit (znany ze swojej wielkiej miłości do niego), Jerzy Semkow, Stanisław Skrowaczewski (który umieszczał go w programach większości swoich debiutów z ważnymi orkiestrami świata), ale również Seiji Ozawa czy Daniel Barenboim. Dzisiaj *Koncert na orkiestrę* to najczęściej wykonywany utwór Witolda Lutosławskiego na świecie.

NFM.WROCLAW.PL

Partner koncertu:

Patronat honorowy:

Towarzystwo imienia
Witolda Lutosławskiego

Współorganizator koncertu:

Projekt ILYO 2023 sfinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

Wrocław miasto spotkań

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

**DOLNY
ŚLĄSK**

Mecenas NFM:

Mecenas Edukacji NFM:

Partner strategiczny NFM:

Partnerzy NFM:

Mineral Zdrój

FANUC

